OSAMOCENÁ HALŠTATSKÁ (?) MOHYLA U ŘEPČE, OKR. TÁBOR

Josef Hložek – Petr Menšík

Od roku 2007 probíhá nedestruktivní výzkum hradů Příběničky a Příběnice na Táborsku,[1] jehož součástí je kromě jejich detailního geodetického zaměření také omezený průzkum geofyzikální prospekcí a dalšími nedestruktivními metodami. Výzkum je zaměřen nejen na samotné architektonické památky a jejich nejbližší okolí, ale také na širší okolí sledovaných lokalit (úvozy, lomy atd.). Při povrchové prospekci okolí hradu Příběničky byla rovněž zdokumentována pravěká mohyla, která je předmětem tohoto příspěvku.

Mohyla je totožná s objektem, který v roce 1921[2] částečně prozkoumal pan Pfefferman mladší se skupinou pražských skautů. Nálezy z průzkumu se nedochovaly, dle literatury se však dovídáme o nálezu tuhové misky, „zbytku nádoby na dělání sýra" a několika střepů z hrnku[3] (*Lískovec 1921*). Lokalita se následně objevuje v monografických pracích J. Švehly (*1922*, 35; *1923*, 35) a R. Cikharta (*Cikhart 1947*, 151). Poloha byla lokalizována při povrchovém průzkumu Táborska A. Benešem a L. Hájkem (*Beneš 1976*; *Princ 1976*; *Beneš – Hájek 1981*) a je zmiňována v další regionální literatuře (*Fröhlich 1993*). Následně byla uvedena v syntézách o Táborsku (*Menšík 2007*, 171; *2008*, 48)

Objekt lze lokalizovat na katastru obce Řepeč, asi 300 metrů severně od jádra hradu Příběničky (s mírným odklonem k západu).[4] Mohyla se nachází na mapě ZM10 22-24-24, střed mohylového pláště můžeme lokalizovat souřadnicemi X-JTSK -743642 a Y-JTSK -1120618. Nadmořská výška vrcholu objektu je mezi 439 a 440 metry. Nalézá se v pravém sousedství lesní cesty vedoucí k zmiňovanému hradu, na hraně terasy, která se strmě svažuje k bezejmenné vodoteči. V současné době se objekt nachází ve vysokém lese s přítomností menšího náletového lesního porostu.

Mohyla kruhového tvaru má průměr 15 metrů a její výška dosahuje 1,4 metru. Vzhledem k poškození, které bylo způsobeno archeologickým výzkumem, se lze domnívat, že její výška byla o několik desítek cm větší. Plášť byl v menší míře porušen mělkým novověkým úvozem probíhajícím ve směru severozápad–jihovýchod v bezprostředním východním okraji mohyly. Největší její poškození způsobil des-

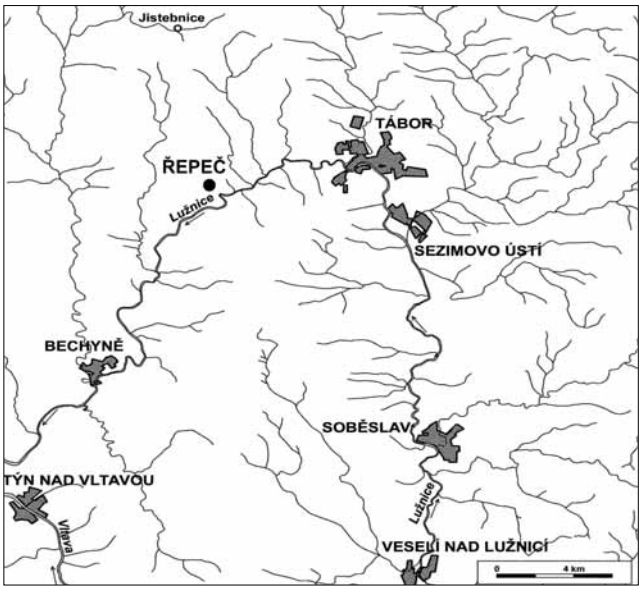

Obr. 1. *Lokalizace mohylového objektu v rámci regionu Táborska. Vytvořil P. Menšík. Mapa převzata z článku (Chvojka – Menšík 2009), kde kresbu provedl O. Chvojka a K. Vávra*

[1] Průzkum je součástí projektu „Opomíjená archeologie" (MSM4977751314), zejména jeho dílčích částí vedených Mgr. Josefem Hložkem o názvu *Problematika předhradí vrcholně–pozdně středověkých hradů a jejich hospodářského zázemí* a Mgr. Petrem Menšíkem o názvu *Archeologický výzkum pravěkých a raně středověkých movitých a nemovitých památek na Táborsku*.

[2] Dle zápisků F. Lískovce byl výzkum proveden před 23. červnem 1921. Lískovec, F., Zápisník II. Rukopis uložený v Husitském muzeu v Táboře, inv. č. 146, přír. č. 234/84/168, s. 9.

[3] V posledním soupise mohylových pohřebišť na Táborsku (*Menšík 2008*) je mohyla uvedena pod lokalitou Řepeč III.

[4] Vzdálenost je ve starší literatuře uváděna chybně. J. Švehla (*1922*; *1923*) uvádí mohylu ve vzdálenosti 500 kroků nalevo od hradu Příběničky, A. Beneš a L. Hájek (*1981*) ve vzdálenosti 20 metrů severozápadně od hradu.

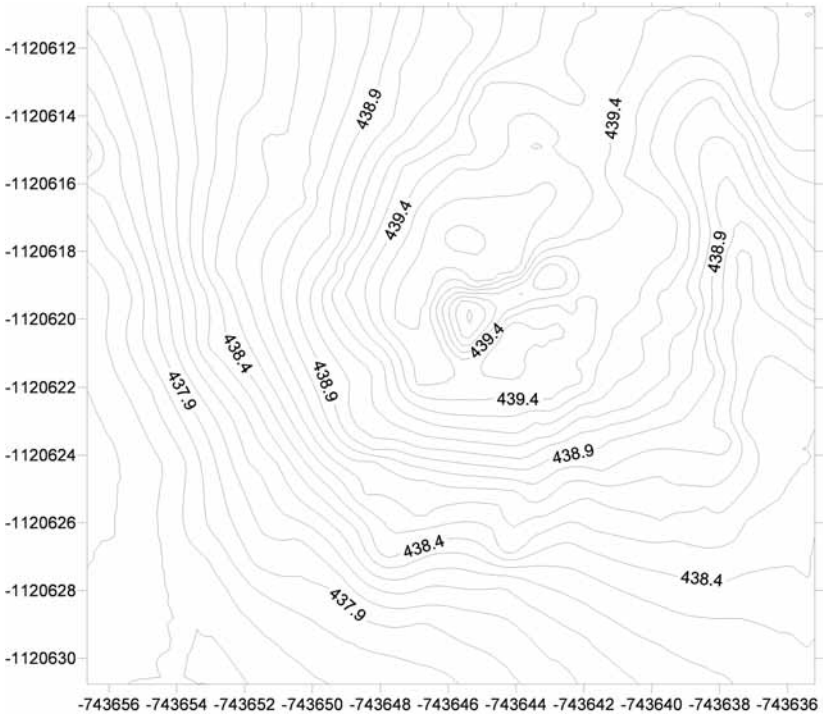

Obr. 2. *2D model mohyly; jednotlivé mezery mezi souřadnicemi představují vzdálenost 1 metr. Vytvořil Petr Menšík: program Surfer 8 (funkce Contour Map)*

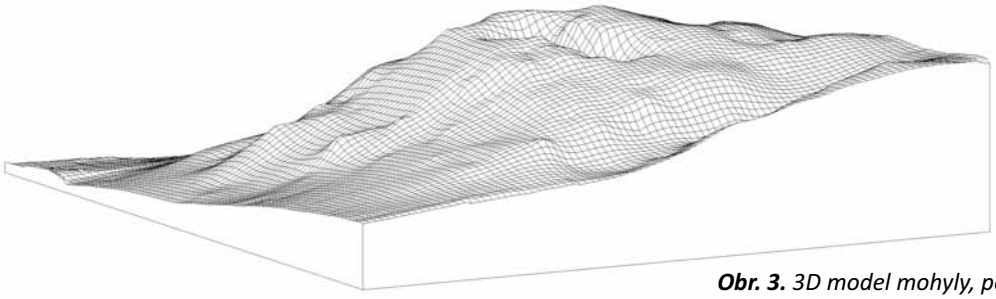

Obr. 3. *3D model mohyly, pohled z jihovýchodu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce Wireframe Map)*

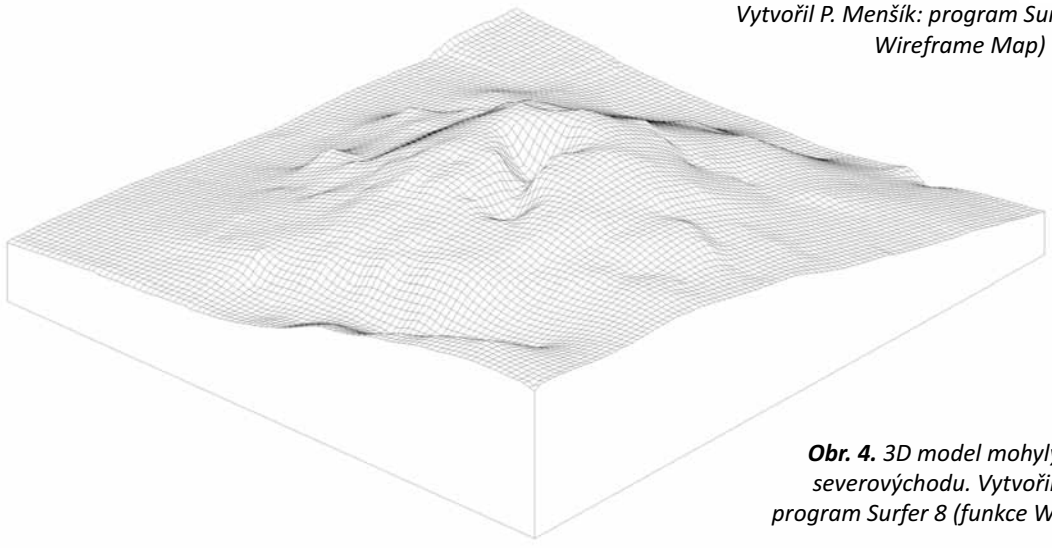

Obr. 4. *3D model mohyly, pohled ze severovýchodu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce Wireframe Map)*

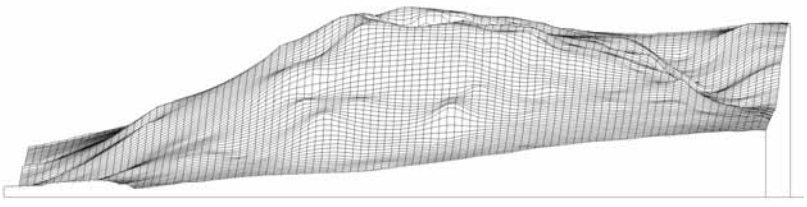

Obr. 5. *3D model mohyly, pohled z jihu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce Wireframe Map)*

truktivní výzkum v první třetině 20. století. Lze pozorovat průkop z východní strany do středu tělesa. Průkop délky přesahující dva metry, šířky 0,5 metru a dnešní hlouky okolo 0,4 metru se v centru pláště rozšiřuje na průměr 1 × 0,8 metru s hloubkou 0,7 metru. Z jižní strany pláště se nachází několik terénní nerovností, které ukazují na skutečnost, že vnitřní výplň mohyly byla deponována právě v této části. O tom svědčí i přítomnost neopracovaného kamene, který se vyskytuje v tomto sektoru. Vzhledem k přítomnosti shodného kamene i v porušené části tělesa lze uvažovat o nespecifikované kamenné vnitřní konstrukci. Mohlo by se jednat o kamenné jádro, případně kamenný věnec.

Zdokumentovanou mohylu nelze na základě dnešních poznatků jednoznačně datovat. Vzhledem k osamocené poloze na hraně terasy nad vodním tokem, vnitřní kamenné konstrukci, jejím rozměrům a dochovaným informacím o keramickém inventáři můžeme s určitou mírou opatrnosti uvažovat o dataci do doby halštatské.

Doba halštatská je v okolí referované mohyly vzhledem k zalesněnému okolí doložena převážně ve formě pohřebišť, ale pravděpodobně můžeme očekávat intenzivní osídlení v tomto období se zastoupením všech druhů komponent v rámci sídelních areálů. Jediným prokazatelným dokladem halštatského osídlení z pravého břehu řeky Lužnice je polykulturní mohylník v Řepči, který je vzdálen 1 600 metrů severozápadním směrem. Nálezy z něj jsou datovány do střední doby bronzové, mladší doby bronzové, doby halštatské a doby laténské (*Menšík 2008* se starší literaturou). Několik pravěkých keramických střepů nalezl J. Hložek při povrchovém průzkumu jádra a předhradí hradu Příběničky. Dokládají pravděpodobně přítomnost sídliště v místě hradu nebo v jeho bezprostředním okolí. S určitou mírou opatrnosti můžeme keramické střepy datovat do doby halštatské. Z levé strany řeky lze poté jmenovat stopy po sídlišti (?) a blíže nespecifikovaných aktivitách v okolí Bečic (*Beneš 1985*) a Malšic (souhrnně *Hložek – Menšík v tisku*). Do doby halštatské náleží několik objektů na rozsáhlém mohylníku na k. ú. obce Dražičky. Pohřebiště je uspořádáno do osmi až deseti řad, počet mohyl dosahoval na počátku 20. století počtu 100 objektů (*Píč 1906–1908*, 213; *1909*, 26). Mohylník je na základě nálezů datován do pozdní doby halštatské až časné doby laténské, především však do raného středověku (*Menšík 2008* se starší literaturou). V blízkosti této obce bylo také prozkoumáno ploché žárové pohřebiště datované do doby halštatské (*Švehla 1922*, 48–51; *1923*, 48–51; *Soudská 1969*; *Beneš 1981*), několik drobných souborů keramiky, snad z halštatského období, pochází také z několika dalších poloh z okolí zmiňované obce Dražičky (např. *Beneš 1989*; *Menšík v tisku*).

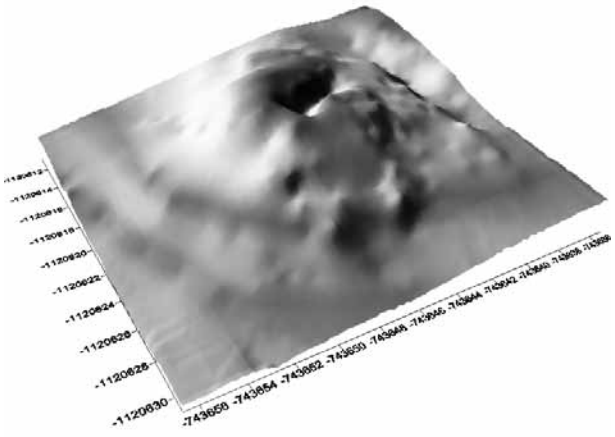

Obr. 6. *3D model mohyly, pohled z jihozápadu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce 3D surface)*

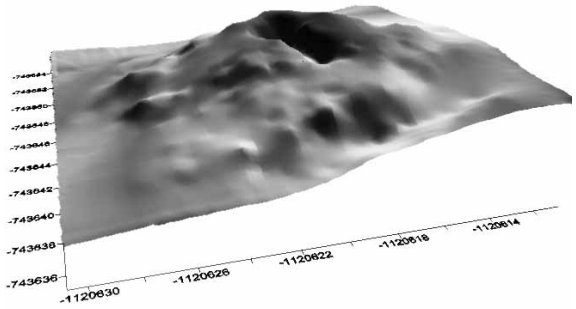

Obr. 7. *3D model mohyly, pohled z jihovýchodu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce 3D surface)*

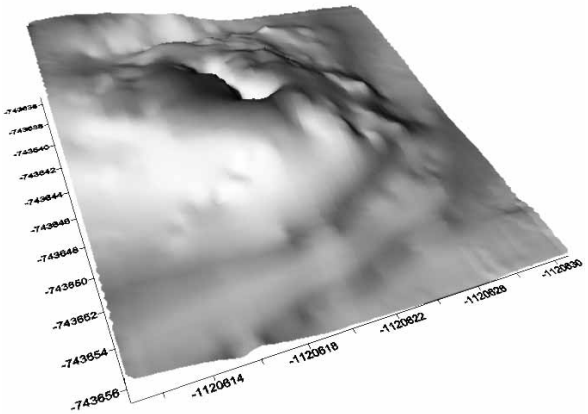

Obr. 8. *3D model mohyly, pohled ze severozápadu. Vytvořil P. Menšík: program Surfer 8 (funkce 3D surface)*

PRAMENY A LITERATURA

Beneš, A. 1976: Řepeč, Na malém hrádku, okres Tábor. Hlášení čj. 7362/76, archiv ARÚ AVČR v Praze.

Beneš, A. 1981: Dražičky, okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1976–1977, 33–34.

Beneš, A. 1985: Bečice, o. Malšice, okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1982–1983, 7.

Beneš, A. 1989: Dražičky, o. Radimovice u Želče, Výzkumy v Čechách 1986–1987, 41.

Beneš, A. – Hájek, L. 1981: Řepeč, okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 1976–1977, 127–128.

Cikhart, R. 1947: Popis Táborska. Soupis archeologických, historických, lidových a přírodních památek politického okresu táborského s přehledem příslušné literatury. Tábor.

Fröhlich, J. 1993: Výzkum mohyl u Řepče a Slavňovic před 70 lety, Výběr z prací členů historického klubu při Jihočeském muzeu v Českých Budějovicích 30, 51–53.

Hložek, J. – Menšík, P. v tisku: Pravěké a raně středověké osídlení na Malšicku u Tábora, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 23.

Chvojka, O. – Menšík, P. 2009: Nové kovové nálezy z povodí středního a dolního toku Lužnice, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 22, 139–148.

Lískovec, F. 1921: Zápisník II. Rukopis uložený v Husitském muzeu v Táboře, inv. č. 146, přír. č. 234/84/168.

Menšík, P. 2007: Pravěké a raně středověké osídlení na Táborsku. Nepublikovaná diplomová práce, Katedra archeologie ZČU v Plzni. Plzeň.

Menšík, P. 2008: Mohylová pohřebiště na Táborsku, Archeologické výzkumy v jižních Čechách 21, 33–58.

Menšík, P. v tisku: Dražičky, okr. Tábor, Výzkumy v Čechách 2008.

Píč, J. L. 1906–1908: Mohyly z poslední doby pohanské, Památky archeologické 22, 212–213.

Píč, J. L. 1909: Starožitnosti země České III.1. Čechy za doby knížecí. Praha.

Princ, M. 1976: Řepeč, trať Na malém hrádku, okres Tábor. Hlášení čj. 7655/76, archiv ARÚ AVČR v Praze.

Soudská, E. 1969: Pozdně halštatské žárové hroby na Sedlčansku a Táborsku, Archeologické rozhledy 21, 518–524, 578–582.

Švehla, J. 1922: Táborsko, díl II. Popis archeologický. Tábor.

Švehla, J. 1923: Táborsko v pravěku. Tábor.

SOLITARY HALLSTATT (?) BARROW AT ŘEPEČ, TÁBOR DISTRICT

An isolated barrow was documented during surface survey of the Příběnice and Příběničky castles and their hithermost surroundings. The barrow is situated on edge of a terrace. This feature was surveyed by Mr. Pfefferman jr. and group of scout-boys from Prague in 1921. No finds have been preserved until present times. The barrow has 15 meters in diameter and it is 1,4 meter high. The barrow is damaged on the eastern side by a trench directed to the centre of the barrow cover. Remains of its inner stone structure have been observed. This barrow can be most likely dated to the Hallstatt period because many other burial components in the wider surroundings of the site are dated to the same period.

Fig. 1. *Localisation of the barrow feature in the Tábor region.*

Fig. 2. *2D barrow model; particular spaces between coordinates represent 1 meter distance. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function Contour Map)*

Fig. 3. *3D barrow model, viewed from southeast. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function Wireframe Map)*

Fig. 4. *3D barrow model, viewed from northeast. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function Wireframe Map)*

Fig. 5. *3D barrow model, viewed from south. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function Wireframe Map)*

Fig. 6. *3D barrow model, viewed from southwest. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function 3D Surface)*

Fig. 7. *3D barrow model, viewed from southeast. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function 3D Surface)*

Fig. 8. *3D barrow model, viewed from northwest. Created by P. Menšík: program Surfer 8 (function 3D Surface)*

(English by R. Janíková)

Petr Menšík, Josef Hložek
Katedra archeologie Západočeské univerzity v Plzni, Sedláčkova 15, 306 14 Plzeň